

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/772
Toplantı Tarihi/Sayı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/8
Başvuran : Y.B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; açık görüş alanında su bulundurmasına izin verilmediği, kendisini ziyaret eden yakınının üzerindeki kapüşonlu giysinin çıkarılarak Kuruma ait tek tip giysinin giydirildiği, dilekçelerinin ilgili mercilere gönderilmediği, telefonla görüşme hakkının kullandırılmadığı, kendisi hakkında sahte belge düzenlenerek başka bir ceza infaz kurumuna nakledildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı dönemde 6/3/2024 tarihinde kendisini ziyaret eden yakınlarının içmesi için açık görüş sırasında yanında su bulundurma talebinin kabul edilmediğini, ancak 1 gün sonra bir başka koğuşun aynı yöndeki talebinin kabul edildiğini,

b. 6/3/2024 tarihinde 15.00-16.00 saatleri arasında kendisini ziyaret eden kızının üzerindeki kapüşonlu giysinin çıkarıldığını ve kızına Kuruma ait tek tip giysinin giydirildiğini,

c. Şikayetlerini ilgili mercilere iletmek için 6/3/2024 ve 12/3/2024 tarihleri arasında yazdığı 33 adet dilekçenin ilgili mercilere gönderilmeyerek kaybedildiğini,

ç. 12/3/2024 tarihinde kullanması gereken telefonla görüşme hakkının kullandırılmadığını,

d. Kurumda görev yapan infaz ve koruma baş memurunun kendisi hakkında sahte belge düzenlemesi nedeniyle halihazırda barındırılmakta olduğu Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın ilgili mercilere gönderilmek üzere yazmış olduğu 7/3/2024 tarihli 1 dilekçesinin ve 11/3/2024 tarihli 2 dilekçesinin mevcut olduğu ve bu dilekçelerin ilgili mercilere gönderildiği,

b. Başvuranın 8/3/2024 tarihinde yaptığı telefon görüşmesinde Kurum personelini hedef gösterdiği gerekçesiyle başvuran hakkında disiplin soruşturmasının başlatıldığı ve soruşturma sürecinde tedbir amaçlı olarak başvurana telefonla konuşma hakkının kullandırılmadığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

c. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Sağlığın korunması kurallarına uyma*" başlıklı 27'nci maddesi kapsamında salgın hastalıkların önlenmesi amacıyla mahpusların açık görüşler sırasında yanlarında su dışında herhangi bir yiyecek ve içecek bulundurmalarına izin verilmediği, başvuranın bu hususta mahpuslara yönelik farklı muamele yapıldığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı,

ç. Kuruma gelen ziyaretçilerin duyarlı kapıdan geçmek suretiyle X-Ray aramasına tabi tutulduğu, giysilerin üzerinde metal eşya bulunması durumunda duyarlı kapıdan geçilmesi mümkün olmadığından bu durumda ziyaretçilerin üzerinde metal eşya bulunan giysilerini kapalı bir kabinde çıkarıp ayrı bir kıyafet giymelerinin istendiği ve bu şekilde duyarlı kapıdan geçmelerinin sağlandığı, akabinde kendi giysilerini giymelerinin sağlandığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Kendisi hakkında başlatılan disiplin soruşturması çerçevesinde tedbir olarak gerçekleştirilen uygulamanın masumiyet karinesine aykırı olduğundan haksız olduğu,

b. Kızına tek tip giysi giydirilmesi ve açık görüş alanına su götürmesine izin verilmemesi iddialarının ilgili delillerle de doğrulandığı ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği (...) yönlerinden incelenir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da*

incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru kapsamındaki iddialardan ilki, başvuranın kendisini ziyaret eden yakınlarının içmesi için açık görüş sırasında yanında su bulundurma talebinin karşılanmadığına ve kendisini ziyaret eden kızının üzerindeki kapuşonlu giysinin çıkarılıp kızına Kuruma ait tek tip giysinin giydirildiğine ilişkindir.

14. 5275 sayılı Kanun'un "*Sağlığın korunması kurallarına uyma*" başlıklı 27'nci maddesine göre: "(1) Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır. (2) Hükümlü, hem kendi, hem de diğer hükümlülerin sağlığını tehlikeye düşürebilecek eylemlerden kaçınmakla yükümlüdür."

15. 5275 sayılı Kanun'un "*Ziyaret ve görüşlerde uyulacak esaslar*" başlıklı 86'ncı maddesine göre: "(1) *Kapalı ve açık ceza infaz kurumlarına ziyaret veya görüşe gelen resmî heyet ve özel kişiler, kurum güvenliğini tehlikeye sokacak davranışlarda bulunamaz, kurum güvenliği için alınan ve uygulanan yasal ve idarî tedbirlerin değiştirilmesini isteyemezler. (2) Kurumun düzen ve güvenliğini, hükümlülerin sağlığını bozabilecek nitelikteki eşya ve maddeler ile her türlü iletişim araçları ve taşıma izin belgesi olsa da silâhlar kuruma sokulamaz. Ziyaret ve görüşlerde hükümlülere para, kıymetli evrak ve eşya verilemez. (3) Kurum görevlileri ve dış güvenlik görevlileri dahil olmak üzere, sıfat ve görevi ne olursa olsun, ceza infaz kurumlarına girenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri metal dedektörle aranır; eşyaları x-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirilir, ayrıca şüphe hâlinde elle aranır. Bu cihazların bulunmadığı yerlerde arama ve kontrol elle yapılır. Ancak milletvekilleri, mülkî amirler, hâkim, Cumhuriyet savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, avukatlar, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, ceza infaz kurumu ve tutukevi koruma birlik komutanı ile kurum müdürünün üstleri ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında elle aranamaz. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi hâlinde bu kişiler ancak, elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler. Ziyaret yerleri de ziyaret öncesi ve bitiminde aranır. (...)"*

16. Başvuran kendisini ziyaret eden kızına Kuruma ait tek tip giysinin giydirildiğini iddia etmişse de başvuru dilekçesinde ifade edilen 6/3/2024 tarihine ve 15.00-16.00 saat aralığına ilişkin olarak incelenen güvenlik kamerası görüntülerinden, Kuruma gelen ziyaretçilere tek tip giysi giydirilmeyip ziyaretçilerin Kuruma giriş yaptıktan sonra da kendi giysilerini giymeye devam ettiği anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, söz konusu iddia

bağlamında bir hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Başvuranın, açık görüş sırasında yanında su bulundurmasına izin verilmediği iddiası yönünden ise; mahpusların açık görüş alanına giderken yanlarında su götürmelerinin ilgili mevzuat hükümlerince tanınmış bir hak niteliğinde olmadığı ve bu hususta muhatap Kurum İdaresinin, Kurumun genel düzeninin ve sağlık hakkının korunması bağlamında takdir yetkisinin bulunduğu, bu doğrultuda başvuru kapsamındaki bu iddia yönünden herhangi bir hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

18. Başvuranın bir diğer iddiası, şikâyetlerini ilgili mercilere iletmek için 6/3/2024 ve 12/3/2024 tarihleri arasında yazdığı 33 adet dilekçenin ilgili mercilere gönderilmeyerek kaybedildiğine ilişkindir.

19. Anayasa'nın "*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesinin ilgili kısmına göre: "(1) Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. (2) Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir."

20. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre kişilerin kamu makamlarına seslerini duyurabilme ve bu makamlardan bilgi edinebilme amaçlarına hizmet eden anayasal bir insan hakkı olan dilekçe hakkı, hak arama özgürlüğünün en önemli araçlarından biridir ve bilgi edinme hakkıyla sıkı sıkıya bağlıdır (AYM, *Hasan Ercan*, B. No: 2015/54, 12/11/2019, para. 41; AYM, *Ahmet Kılıçelli*, B. No: 2017/31069, 30/9/2020, para. 43).

21. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

22. Başvuranın, şikâyet dilekçelerinin ilgili mercilere gönderilmediğine ilişkin iddiaları yukarıda yer verilen içtihat ve mevzuat hükümleriyle birlikte ele alındığında; başvuranın söz konusu iddialarının özü itibarıyla dilekçe ve bilgi edinme hakkı kapsamında kaldığı değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

23. Başvuranın bir diğer iddiası, 12/3/2024 tarihinde kullanması gereken telefonla görüşme hakkının kullandırılmadığına ilişkindir.

24. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 8'inci maddesine göre; "(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

25. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), telefonla haberleşmelerine saygı gösterilmesi haklarının ihlal edildiğine ilişkin önüne gelen bir başvuruyu AİHS'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (AİHM, *Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, 22/4/2014). AYM, telefonla görüşme hakkının kullandırılmamasına ilişkin önüne gelen bir başvuruyu haberleşme hürriyeti kapsamında incelemiştir (AYM, *F.Ç.*, B. No: 2018/1219, 24/3/2021).

26. Yukarıda alıntı yapılan kararlar çerçevesinde, mahpusların ceza infaz kurumundaki görüşmeleri ve bu görüşmelere ilişkin sınırlamaların özel ve aile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyeti kapsamında kaldığı, dolayısıyla başvuranın söz konusu talebinin işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

27. Başvuranın bir diğer iddiası, Kurumda görev yapan infaz ve koruma baş memurunun kendisi hakkında sahte belge düzenlemesi nedeniyle halihazırda barındırılmakta olduğu Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğine ilişkindir. Bununla birlikte, başvuranın iddia konusu sahte belgenin türü ve niteliğine ilişkin herhangi bir detay belirtmemiş olduğu, söz konusu iddianın Kurumumuzca bir inceleme yapılmasına elverişli olacak şekilde somut emarelerle desteklenmemiş soyut nitelikte bir iddia olduğundan kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye